

การสำรวจพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของหมอดู*

สุนทรী โอรัตนสถาพร** เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์*** และ สุคตสบาย จุลกทัฬพะ****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของหมอดู และความคิดเห็นของผู้รับบริการที่มีต่อหมอดู เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างหมอดูในสมาคมโหราแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ สมาคมสหพันธ์โหรา และสมาคมโหราศาสตร์นานาชาติ จำนวน 10 คน และกลุ่มตัวอย่างผู้รับบริการ 30 คน ที่ใช้บริการหมอดูจาก 3 สมาคมดังกล่าว ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพประกอบการบรรยาย

ผลการวิจัยพบว่า หมอดูมีพฤติกรรมการให้คำปรึกษาทางด้านทำทางที่ดี คือ พฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้รับบริการ การแสดงความเต็มใจและยินดีให้บริการ การเปิดโอกาสผู้รับบริการได้พูด ถาม หรือระบายความรู้สึก และการยุติการสนทนาอย่างนุ่มนวล ส่วนพฤติกรรมการให้คำปรึกษาที่ควรได้รับการฝึกฝน พัฒนาเพิ่มเติม คือ พฤติกรรมการพูดคุยด้วยเรื่องทั่วไปให้ผู้รับบริการเกิดความคุ้นเคย การสอบถามความต้องการของผู้รับบริการ พฤติกรรมการใช้เทคนิคการให้คำปรึกษา และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัวของผู้รับบริการ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้รับบริการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจการบริการของหมอดู

ผลการวิจัยเสนอแนะว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตควรมีการส่งเสริมความรู้หมอดูเกี่ยวกับจิตวิทยาทั่วไป การสังเกตและประเมินภาวะจิตใจของผู้รับบริการและมีการฝึกเกี่ยวกับจิตวิทยาการให้คำปรึกษาโดยเน้นในพฤติกรรมที่มีความสำคัญ เช่น พฤติกรรมการสร้างสัมพันธภาพที่ดี พฤติกรรมสื่อสารสองทาง พฤติกรรมการใช้เทคนิคการให้คำปรึกษา และพฤติกรรมที่แสดงถึงความสนใจและใส่ใจตามหลัก SOLER เพื่อนำไปประยุกต์กับความรู้ด้านโหราศาสตร์และการพยากรณ์ในการช่วยเหลือผู้รับบริการทางด้านจิตใจ

คำสำคัญ : หมอดู, พฤติกรรมการให้คำปรึกษา

* ได้รับการสนับสนุนจากทุนวิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

** วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (จิตวิทยาคลินิก) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

*** คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์, กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร)

**** คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์, พ.บ., อ.ว. (จิตเวชศาสตร์)

บทนำ

ในการดำเนินชีวิตของคนเราทุกคนในสังคมล้วนแล้วแต่ต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ อยู่เสมอไม่ว่าจะในทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อจิตใจของบุคคล เช่น เกิดความเครียด ความวิตกกังวล หรือเกิดความไม่สบายใจต่างๆ ขึ้น บุคคลใดที่สามารถเรียนรู้ และปรับจิตใจให้เข้าสู่สมดุลโดยเร็ว ก็จะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขต่อไป แต่บางครั้งเมื่ออยู่ในภาวะจิตใจที่อ่อนแอ หรือปัญหาและอุปสรรคนั้น เป็นเรื่องใหญ่เกินกว่าที่จะรับได้ วิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้สามารถเผชิญกับปัญหาและหาหนทางแก้ไขได้ต่อไป คือ การหาแหล่งช่วยเหลือสนับสนุนทางด้านจิตใจ ซึ่งแต่ละคนจะมีทางเลือกที่แตกต่างกันออกไป บางคนเลือกที่จะขอความช่วยเหลือจากบุคคลใกล้ชิด หรือบางคนเลือกที่จะเข้าสู่ระบบการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อรับการช่วยเหลือแก้ไขและป้องกันความผิดปกติด้านสุขภาพจิตและการปรับตัว โดยบริการเบื้องต้นที่เรียกว่า การให้คำปรึกษา (Counseling)¹ แต่ก็มีประชาชนจำนวนมากค่อนข้างมากเลือกที่จะขอความช่วยเหลือจากหมอดูเมื่อเกิดปัญหา ดังผลการวิจัยของ บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด² เรื่อง คนกรุงเทพฯ กับการใช้บริการหมอดูสำรวจระหว่างวันที่ 26 พฤศจิกายน 2544 ถึง 11 ธันวาคม 2544 ในกลุ่มตัวอย่าง 1,132 คน กระจายตามเพศและอาชีพ ผลสำรวจพบว่าร้อยละ 80 เคยพึ่งพาธุรกิจหมอดู โดยร้อยละ 43.2 พึ่งบริการเมื่อมีปัญหา ร้อยละ 80.8 มีสาเหตุการใช้บริการหมอดูเพื่อต้องการคลายความวิตกกังวลปัญหาต่างๆ ที่รุมเร้าชีวิต และจากการสำรวจของ บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด ทั้งในช่วงปี พ.ศ. 2540 และปี พ.ศ. 2544 พบว่าคนกรุงเทพฯ เกือบร้อยละ 50 รู้สึกคลายกังวลต่อปัญหาต่างๆ เมื่อปรึกษาหมอดู และร้อยละ 56.7 จะยังคงพึ่งพาบริการหมอดูต่อไปในอนาคต คล้ายกันกับผลการศึกษาของ อุดม เพชรสังหาร และคนอื่นๆ³ ถึงภาวะสุขภาพจิตของผู้ใช้บริการหมอดูในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น ที่พบว่ามีการขอความช่วยเหลือจากพระและหมอดูมากกว่าจิตแพทย์ และหลังจากใช้บริการจากหมอดู ร้อยละ 87.5 รู้สึกผ่อนคลาย ร้อยละ 70 ลดความทุกข์ใจ ร้อยละ 79 มีความหวัง มีกำลังใจในชีวิตมากขึ้น และร้อยละ 64 พบว่าหมอดูช่วยแก้ปัญหาได้

การที่พบว่าเมื่อมีความทุกข์หรือความสงสัยในสิ่งที่เกิดขึ้นภายนอกหน้า คนไทยเลือกที่จะไปหาหมอดูมากกว่าผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์ หรือนักจิตวิทยา น่าจะเป็นเพราะคนในสังคมไทยมักมีทัศนคติต่อคนที่ไปพบจิตแพทย์ นักจิต-

วิทยา บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ว่าเป็นคนบ้า หรือมีความผิดปกติทางด้านจิตใจ⁴⁻⁵ แต่การไปพบหมอดูเป็นเหตุการณ์ปกติที่พบได้ทั่วไปในสังคม ด้วยเหตุนี้หมอดูจึงเป็นกลุ่มคนที่สามารถเข้าถึงผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตได้ง่าย ดังจากผลการศึกษาข้างต้นที่มีผู้รับบริการจำนวนมากมาใช้บริการหมอดูเพื่อต้องการคลายความวิตกกังวลต่อปัญหาต่างๆ และผู้รับบริการเกือบครึ่งยังคงใช้บริการหมอดูต่อไปในอนาคต ดังนั้นสิ่งที่หมอดูทำคงจะช่วยบรรเทาหรือตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ เมื่อพิจารณาลงไปในงานที่หมอดูทำขณะให้บริการก็พบว่า หมอดูทำหน้าที่เป็นผู้รับฟังปัญหา เป็นที่ปรึกษา และช่วยเสริมสร้างกำลังใจให้แก่ผู้รับบริการ^{3,6-8} ช่วยให้ผู้รับบริการคลายความทุกข์ใจ และมีกำลังใจมากขึ้น ซึ่งคล้ายกับที่ผู้ให้คำปรึกษาทำ หมอดูจึงเปรียบเสมือนผู้ให้คำปรึกษาทางด้านจิตใจ และน่าจะเป็นเครือข่ายทางด้านสุขภาพจิตที่สำคัญถ้าได้รับการส่งเสริมให้เข้าใจหลักการให้คำปรึกษาที่เหมาะสม หรือมีความรู้ด้านสุขภาพจิตที่ถูกต้อง เพราะว่า การที่หมอดูมีความรู้ในศาสตร์ด้านการทำนายหรือโหราศาสตร์ ผวนกับความรู้ทางด้านจิตวิทยาที่เรียกกันว่า โหราจิตเวช (Astropsychiatry) หรือโหราจิตวิทยา (Astropsychology) นั้น จะเป็นสิ่งสำคัญให้ผู้มีปัญหาด้านจิตใจเข้ามาพบได้ง่ายขึ้น เนื่องจากไม่มีอคติทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้รับบริการสามารถใช้การมาดูดวงเป็นข้ออ้างแทนการมาปรึกษาปัญหาทางจิตใจได้ ซึ่งความรู้ทั้งสองแขนงจะช่วยให้ได้ประวัติกษณะบุคลิกภาพ อารมณ์ ภาวะจิตใจ และปัญหาของผู้รับบริการอย่างรวดเร็ว เป็นวิธีที่ผู้มาทางด้านจิตวิทยา เช่น คาร์ล กุสตาฟ จุง (Carl Gustav Jung) ใช้ในการช่วยเหลือผู้ป่วย นอกจากนี้แล้วการอ้างถึงดวงดาว หรือโทษดวงดาวยังเป็นเครื่องมือช่วยลดความทุกข์ ทำให้เกิดกำลังใจ และความหวังแก่ผู้รับบริการได้มากขึ้น⁹⁻¹⁰ เห็นได้จากผลการวิจัยในนักศึกษาของ ลิลล์วิสต์ และคนอื่นๆ¹¹ เกี่ยวกับความเชื่อในโหราศาสตร์กับการเผชิญสถานการณ์ด้านลบ (Negative Life-Events) ที่พบว่าโหราศาสตร์มีส่วนช่วยให้นักศึกษาสามารถเผชิญกับสถานการณ์ความเครียดที่ฉับพลันได้ แสดงให้เห็นว่าหากหมอดูได้รับการอบรมพัฒนาด้านจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ผสมผสานกับความรู้ของหมอดูในด้านการพยากรณ์หรือโหราศาสตร์ จะเกิดประโยชน์ในทางที่จะช่วยเหลือผู้รับบริการทางด้านสุขภาพจิตได้มาก แต่อย่างไรก็ตามก่อนที่จะสร้างเครือข่ายสุขภาพจิตด้วยการให้หมอดูเป็นเป้าหมาย เราควรทำความเข้าใจถึงวิธีการปฏิบัติที่หมอดูทำเป็นธรรมชาติอยู่แล้วว่ามีลักษณะหรือวิธีการอย่างไรบ้าง ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของหมอดูที่มีต่อผู้มารับบริการทั้งทางด้านท่าทาง การใช้ภาษา และเนื้อหาที่หมอดูแนะนำ และการศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้รับบริการที่มีต่อหมอดูในเรื่องคุณสมบัติของหมอดูที่พึงประสงค์ รวมไปถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยใช้แนวความรู้ทางจิตวิทยาการให้คำปรึกษา เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่บุคลากร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพจิต ในการอบรมและพัฒนาหมอดูให้เป็นเครือข่ายทางด้านสุขภาพจิตที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของหมอดูต่อผู้รับบริการ ในเรื่อง
 - การแสดงออกทางด้านท่าทาง
 - การแสดงออกทางด้านการใช้ภาษา
 - เนื้อหาที่หมอดูแนะนำผู้รับบริการ
2. เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้รับบริการที่มีต่อหมอดู ในเรื่อง
 - คุณสมบัติของหมอดูตามความรู้สึกของผู้รับบริการ
 - ความพึงพอใจของผู้รับบริการหลังจากรับบริการจากหมอดู

กลุ่มตัวอย่างและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ หมอดู และผู้รับบริการที่มาใช้บริการใน 3 สมาคมดังกล่าว

1. ใช้วิธีการเลือกแบบโควต้า ได้กลุ่มตัวอย่างหมอดูดังนี้
 - หมอดูจากสมาคมโหราแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จำนวน 6 คน
 - หมอดูจากสมาคมสหพันธ์โหรา จำนวน 2 คน
 - หมอดูจากสมาคมโหราศาสตร์นานาชาติวัดราชนัดดา จำนวน 2 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างหมอดูมีจำนวนทั้งหมด 10 คน

2. ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้มารับบริการจากทั้ง 3 สมาคม แบบ Snow Ball Sampling โดยหมอดู 1 คน จะได้มาซึ่งผู้รับบริการจำนวน 3 คน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างผู้รับบริการ จะมีจำนวน ดังนี้

- ผู้รับบริการจากสมาคมโหราแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จำนวน 18 คน
- ผู้รับบริการสมาคมสหพันธ์โหรา จำนวน 6 คน
- ผู้รับบริการสมาคมโหราศาสตร์นานาชาติวัดราชนัดดา จำนวน 6 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างผู้รับบริการทั้งหมด มีจำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์

1. แบบสังเกต ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสังเกตปัจจัยแวดล้อม

ส่วนที่ 2 แบบสังเกตผู้รับบริการ

ส่วนที่ 3 แบบสังเกตการแสดงออกทางด้าน

ท่าทางของหมอดู

2. แบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็นแบบสัมภาษณ์หมอดู และแบบสัมภาษณ์ผู้รับบริการ

2.1 แบบสัมภาษณ์หมอดู ประกอบด้วย 2 ส่วน

คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาที่หมอดูแนะนำผู้รับบริการ

2.2 แบบสัมภาษณ์ผู้รับบริการ ประกอบด้วย

4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของหมอดู

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาที่หมอดูแนะนำผู้รับบริการ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นที่ผู้รับบริการมีต่อหมอดู

ผลการศึกษาและวิจารณ์

พฤติกรรมของหมอดูที่คล้ายกับพฤติกรรมการให้คำปรึกษา ส่วนใหญ่เป็นพฤติกรรมด้านท่าทาง ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการได้พูดคุย ถาม หรือระบายความรู้สึก และหมอดูก็มีที่ท่าสนใจและตั้งใจฟังขณะผู้รับบริการพูด ด้วยการแสดงท่าที่ผกศึรยะ สบตา และนั่งในลักษณะโน้มตัวไปข้างหน้า ซึ่งเป็นพฤติกรรมการให้คำปรึกษาที่สำคัญที่แสดงถึงความสนใจและใส่ใจ¹²⁻¹⁴ หมอดูมีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้รับบริการด้วยการแสดงออกทางด้านภาษาและท่าทาง

เช่น การยิ้มแย้มแจ่มใส การสบตา การผายมือเชิญให้นั่ง การพูดทักทาย เป็นต้น และหมอดูมีพฤติกรรมการยุติการสนทนาอย่างนุ่มนวล จากพฤติกรรมดังกล่าวแสดงว่าหมอดูมีทักษะทางการสื่อสารที่ดีซึ่งตรงกันกับผลการวิจัยที่พบว่า ผู้รับบริการส่วนใหญ่เห็นว่าหมอดูมีทักษะในการสื่อสารที่ดี และมีความรู้ด้านโหราศาสตร์และการพยากรณ์ และผู้รับบริการเกือบทุกคน (29 คน) มีความพึงพอใจหลังรับบริการจากหมอดูในด้านต่างๆ เรียงตามลำดับได้แก่ มีความพึงพอใจในด้านมีวิธีแก้ไขปัญหและวางแผนอนาคต เกิดกำลังใจ มีความสบายใจ คลายความวิตกกังวล พึงพอใจบุคลิกหรือลักษณะของหมอดู พึงพอใจที่ได้ระบายปัญหาต่างๆ พึงพอใจที่เสียค่าใช้จ่ายไม่แพง และพึงพอใจที่หมอดูสามารถทำนายได้ใกล้เคียงกับปัจจุบัน ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกับการศึกษาเกี่ยวกับหมอดูแผนผังกัมกับวิถีชีวิตของผู้ใช้บริการ¹⁵ พบว่าชาวบ้านมีความเชื่อพื้นฐานว่าหมอดูแผนผังกัมสามารถหยั่งรู้อดีต ปัจจุบัน และอนาคต รวมทั้งมีวิธีชี้แนะแนวทางที่ดี และสามารถจัดปัญหาต่างๆ ได้ นอกจากสิ่งนี้ที่ผู้รับบริการได้รับหลังจากรับบริการจากหมอดูไม่ว่าจะเป็นด้าน การพยากรณ์ การได้วางแผนและแก้ไขปัญหา การได้ระบาย และได้รับความสบายใจคลายความกังวล และเกิดกำลังใจ จะส่งผลให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจแล้ว ปัจจัยด้านบุคลิกหรือลักษณะของหมอดู และปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายที่ไม่แพงยังก่อให้เกิดผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจอีกด้วย

อย่างไรก็ตามหมอดูมีพฤติกรรมการเริ่มต้นพูดคุยด้วยเรื่องทั่วๆ ไปให้ผู้รับบริการเกิดความคุ้นเคยกับผู้รับบริการเพียงส่วนน้อย (10 คน) และสถานที่ที่ให้บริการยังไม่มีความเป็นส่วนตัวมากพอที่จะให้ผู้รับบริการเกิดความไว้วางใจที่จะเปิดเผยและระบายความรู้สึกออกมาอย่างเต็มที่ เห็นได้จากผลการวิจัยที่มีผู้รับบริการเพียง 6 คน ที่ระบายความรู้สึกกังวล เครียด ทุกข์ใจ เศร้า หรือลังเลไม่แน่ใจ กับหมอดูซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากสถานที่ที่ให้บริการยังไม่มีความเป็นส่วนตัวมากพอที่จะให้ผู้รับบริการเกิดความไว้วางใจที่จะเปิดเผยและระบายความรู้สึกออกมาอย่างเต็มที่ เพราะระดับความเป็นส่วนตัวนั้นจะเพิ่มมากขึ้น ถ้าผู้รับบริการยังรู้สึกว่ามีโอกาสที่บุคคลอื่นจะได้ยินการสนทนานั้นมีน้อยลง¹⁶ การเริ่มต้นพูดคุยด้วยเรื่องทั่วๆ ไปเป็นพฤติกรรมการให้คำปรึกษาที่มีส่วนช่วยปรับสภาพความตึงเครียด และทำให้เกิดบรรยากาศที่ผ่อนคลาย¹⁷⁻¹⁸ ซึ่งเป็นบรรยากาศที่มีส่วนให้ผู้รับบริการเกิดความไว้วางใจและเปิดเผยตนเองได้ ส่วนพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของหมอดูที่พบในผู้รับบริการจำนวนน้อยแต่มี

ความสำคัญ เพราะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับบริการและเข้าใจผู้รับบริการมากขึ้นคือ พฤติกรรมการถามความต้องการของผู้รับบริการด้วยวิธีการทางการให้คำปรึกษา^{12,19-20} การถามของหมอดูส่วนใหญ่เป็นการถามเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานมาประกอบการพยากรณ์ เช่น การถามวันเดือนปีเกิด เวลาเกิด ซึ่งไม่ได้เป็นการถามด้วยวิธีการทางการให้คำปรึกษา เห็นได้จากผู้รับบริการคนหนึ่งบอกว่าหมอดูให้คำแนะนำคลุมเครือและแนะนำในสิ่งที่ผู้รับบริการไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้นการที่หมอดูถามความต้องการของผู้รับบริการด้วยวิธีการทางการให้คำปรึกษาจะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับบริการและเข้าใจผู้รับบริการมากขึ้น หมอดูได้มีพฤติกรรมการบอกผู้รับบริการว่าจะเก็บเรื่องของผู้รับบริการไว้เป็นความลับในผู้รับบริการเพียง 1 คน และแม้ว่าผู้รับบริการส่วนใหญ่จะมีความมั่นใจว่าหมอดูมีจรรยาบรรณในการเก็บรักษาความลับ²¹ แต่การที่หมอดูมีพฤติกรรมบอกผู้รับบริการว่าจะเก็บเรื่องของผู้รับบริการไว้เป็นความลับกับผู้รับบริการโดยตรงจะช่วยให้ผู้รับบริการเกิดความมั่นใจที่จะระบายความรู้สึกกับหมอดูและไว้วางใจหมอดูมากขึ้น

ผู้รับบริการส่วนใหญ่ (21 คน) ระบุว่าหมอดูต้องการให้ผู้รับบริการเป็นผู้เลือกตัดสินใจเอง เหมือนหลักการให้คำปรึกษาของผู้ให้คำปรึกษา¹⁷⁻¹⁸ เทคนิคอื่นๆ ที่พบว่าหมอดูใช้แต่พบว่าใช้กับผู้รับบริการส่วนน้อย คือ เทคนิคการเสริมกำลังใจ (Encouragement) เทคนิคการทวนความ (Paraphrasing) เทคนิคการสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling) และเทคนิคการทำความเข้าใจ (Clarifying) ซึ่งเป็นเทคนิคการให้คำปรึกษาที่หมอดูใช้กับผู้รับบริการก็จริงแต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การทำนายมากกว่าตระหนักถึงภาวะจิตใจของผู้รับบริการ การใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาของหมอดูจึงเป็นผลมาจากการสื่อสารทางสังคมมากกว่าการให้คำปรึกษาอย่างแท้จริง แต่หากหมอดูได้รับความรู้ และฝึกฝนเทคนิคการให้คำปรึกษาเบื้องต้น จะทำให้หมอดูสามารถใช้เทคนิคได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์ มีผลช่วยให้หมอดูเข้าใจผู้รับบริการ และผู้รับบริการเกิดความเข้าใจปัญหาและเข้าใจตัวเองมากขึ้น รวมทั้งช่วยให้ผู้รับบริการมีความหวังและกำลังใจมากขึ้นได้

การศึกษาวิจัยในเรื่องการสำรวจพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของหมอดูพบว่าปัจจัยแวดล้อมขณะหมอดูให้บริการ พฤติกรรมของหมอดูทั้งการแสดงออกทางด้านการท่าทาง การแสดงออกทางด้านการใช้ภาษา และเนื้อหาที่หมอดูแนะนำผู้รับบริการ รวมถึงคุณสมบัติของหมอดู สิ่งเหล่านี้มีความ

คล้ายคลึงกันกับวิธีการและคุณสมบัติทางการให้คำปรึกษา แม้ว่าพฤติกรรมของหมอดู และสิ่งที่เกิดขึ้นขณะให้บริการจะไม่ได้มีวิธีการที่ลึกซึ้ง ใช้ทฤษฎีและความรู้ทางจิตวิทยาการให้คำปรึกษา และไม่ได้มีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อช่วยเหลือผู้รับบริการให้ค้นหาปัญหา และสำรวจความคิด อารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เพื่อนำไปสู่การวางแผนการแก้ไข และลงมือแก้ไขโดยใช้ความสามารถและศักยภาพของตัวเองผู้รับบริการเองเหมือนเช่นวิธีการทางการให้คำปรึกษา พฤติกรรมการให้คำปรึกษาของหมอดูนั้นน่าจะมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อให้การพยากรณ์หรือให้บริการผู้รับบริการอย่างดีที่สุด โดยไม่ผิดหลักจรรยาบรรณโรรมากกว่า แต่อย่างไรก็ตาม การที่หมอดูมีพฤติกรรมบางส่วนที่คล้ายกันกับพฤติกรรมการให้คำปรึกษา ได้ช่วยเหลือผู้รับบริการในด้านจิตใจได้ในระดับหนึ่ง ดังผลการวิจัยที่พบว่าหลังรับบริการ ผู้รับบริการส่วนใหญ่มีสีหน้าที่ดีขึ้น และจากการสัมภาษณ์ผู้รับบริการที่พบว่า การได้ระบายปัญหาต่างๆ การเกิดกำลังใจ และความสบายใจ คลายความวิตกกังวล เป็นเหตุผลส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้รับบริการ เกิดความพึงพอใจต่อการบริการของหมอดู ซึ่งความพึงพอใจของผู้รับบริการได้สะท้อนให้มองเห็นถึงสภาวะจิตใจของผู้รับบริการที่ต้องการกำลังใจ ต้องการระบายปัญหา ต้องการคลายความวิตกกังวล และต้องการแนวทางในการแก้ไขปัญหา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็สามารถตอบสนองผู้รับบริการส่วนหนึ่งได้โดยหมอดู แต่หากหมอดูได้รับการอบรมความรู้ในเชิงจิตวิทยาการให้คำปรึกษาเพิ่มเติม เช่น ความรู้ทางด้านจิตวิทยาทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการให้คำปรึกษา รวมทั้งการฝึกปฏิบัติในการใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาขั้นพื้นฐาน เชื่อว่าหมอดูจะสามารถตอบสนองภาวะทางจิตใจของผู้รับบริการดังกล่าวได้มากยิ่งขึ้น

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการให้คำปรึกษาของหมอดูต่อผู้รับบริการ และเพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้รับบริการที่มีต่อหมอดู ทำการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างหมอดู 10 คนและผู้รับบริการ 30 คน จาก 3 สมาคม คือ สมาคมโหราแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมสหพันธ์โหราสมาคมโหราศาสตร์นานาชาติ และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมของหมอดูที่คล้ายกับพฤติกรรมการให้คำปรึกษา ส่วนใหญ่เป็นพฤติกรรมด้านท่าทาง ได้แก่ การสร้างสัมพันธภาพ

ที่ดีกับผู้รับบริการ การเปิดโอกาสให้ผู้รับบริการได้พูดคุย ถามหรือระบายความรู้สึก และหมอดูมีที่ท่าสนใจและตั้งใจฟัง ขณะผู้รับบริการพูด นอกจากนี้แล้วหมอดูยังมีพฤติกรรมการยุติการสนทนาอย่างนุ่มนวล ส่วนเทคนิคที่พบว่าหมอดูใช้กับผู้รับบริการส่วนน้อย คือ เทคนิคการเสริมกำลังใจ (Encouragement) เทคนิคการทวนความ (Paraphrasing) เทคนิคการสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling) และเทคนิคการทำความเข้าใจ (Clarifying) ซึ่งเป็นเทคนิคการให้คำปรึกษาที่หมอดูใช้กับผู้รับบริการก็จริง แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การทำนายมากกว่าตระหนักถึงภาวะจิตใจของผู้รับบริการ แต่อย่างไรก็ตามพบว่าผู้รับบริการเกือบทุกคนมีความพึงพอใจหลังรับบริการจากหมอดูในด้านต่างๆ เรียงตามลำดับได้แก่ มีความพึงพอใจในด้านมีวิธีแก้ไข้ปัญหาและวางแผนอนาคต เกิดกำลังใจ มีความสบายใจ คลายความวิตกกังวล พึงพอใจบุคลิกหรือลักษณะของหมอดู พึงพอใจที่ได้ระบายปัญหาต่างๆ พึงพอใจที่เสียค่าใช้จ่ายไม่แพง และพึงพอใจที่หมอดูสามารถทำนายได้ใกล้เคียงกับปัจจุบัน เพราะฉะนั้นควรมีการส่งเสริมความรู้หมอดูเกี่ยวกับจิตวิทยาทั่วไป การสังเกตและประเมินภาวะจิตใจของผู้รับบริการและมีการฝึกเกี่ยวกับจิตวิทยาการให้คำปรึกษาโดยเน้นในพฤติกรรมที่มีความสำคัญเพื่อนำไปประยุกต์กับความรู้ด้านโหราศาสตร์และการพยากรณ์ในการช่วยเหลือผู้รับบริการทางด้านจิตใจ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ รศ.ดร.เชิดศักดิ์ โฆवालินธุ์ ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ รศ.พญ.สุดสบาย จุลกทัฬพะ และ ผศ.สุรินทร์ รณเกียรติ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ อ.สร้อยสุดา อิมอรุณรักษ์ อ.ขวัญพนมพร ธรรมไทย คุณสกาวัฒน์ พวงถัดดา ผู้ตรวจสอบเครื่องมือ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำซึ่งเป็นส่วนสำคัญยิ่งให้วิจัยนี้สำเร็จได้ ขอขอบคุณนายกสมาคม/หมอดู/เจ้าหน้าที่ทุกท่านและผู้รับบริการจากสมาคมโหราแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมสหพันธ์โหราสมาคมโหราศาสตร์นานาชาติวัดราชนันทดา ที่อนุญาตให้เก็บข้อมูล ตลอดจนให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มอบทุนวิทยานิพนธ์บัณฑิตศึกษาให้ เป็นผลให้การวิจัยมีความราบรื่น คล่องตัว และประสบผลสำเร็จในที่สุด

เอกสารอ้างอิง

1. อากา จันทรสกุล. (2535). ทฤษฎีและวิธีการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : ภาคจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
2. คนกรุงเทพฯกับหมอดู ธุรกิจ 1,000 ล้านบาท. (24-30 ธันวาคม 2544). มติชนสุดสัปดาห์, 91.
3. อุดม เพชรสังหาร, สกฤรัตน์ จารุสันติกุล, ปรีชา สุวัจนบุตร, มณฑา จันโทริ, วันดี เนตรไสว และ จันทนา มาศชนพันธ์. (2541). ภาวะสุขภาพจิตของผู้ใช้บริการหมอดูในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น. วารสารกรมสุขภาพจิต, 5(2), 57-72.
4. กานววัฒน์ พันธุ์วิชาติกุล. (ม.ป.ป.). หมอดู ดูหมออย่างไร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บ้านทอคำ.
5. สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล. (2547). โหราศาสตร์ : ศาสตร์หรือความมั่งงาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บ้านทอคำ.
6. บัณฑิต ศรีไพศาล, อัจฉรา จรัสสิงห์ และ เนตรชนก บัวเล็ก. (2541). การสำรวจภาวะสุขภาพจิตของประชาชนในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ. วารสารกรมสุขภาพจิต, 5(1), 1-14.
7. ภิญโญ พงศ์เจริญ. (2543). บทบาทของโหราในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
8. ขลลดา มณเฑียรมณี. (2538). หมอดู: ทางเลือกสำหรับความมั่นคงทางจิตใจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต (มานุษยวิทยาประยุกต์), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
9. เจริญ วัฒนสุชาติ. (2537). โหราจิตเวช. วารสารโรงพยาบาลศรีธัญญา, 2(3), 5-13.
10. Jannssen, C. D. (1999). Archetypal Psychology: Jungian Psychology and astrology. [CD-ROM]. Available : UMI ProQuest Digital Dissertation. [2004, April 23]
11. Lillqvist, Outi, Lindeman & Marjaana (1998). Belief in Astrology as a strategy for self-verification and coping with Negative Life-Events. [CD-ROM], 3(3), 202-208. Available : Ovid Medline (R) : Accession Number 00061280-199809000-00003 [2004, Feb 27]
12. ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. (2545ก). ทักษะให้คำปรึกษา (1). กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
13. สุรินทร์ รมเกียรติ. (2538). ทักษะและกระบวนการให้การปรึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
14. Egan, G. (1990). The Skilled Helper A Systematic Approach to Effective Helping. U.S.A.: Brocks/Cole Publishing Company.
15. วชิราภรณ์ สัตยากุล. (2541). หมอดูแผ่นผ้ากับวิถีชีวิตของผู้ใช้บริการจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (กลุ่มมนุษยศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
16. Richmond, V. P., McCroskey, J. C. & Payne, S. K. (1991). Nonverbal Behavior in Interpersonal Relations. U.S.A. : Prentice-Hall.
17. กรมสุขภาพจิต. (2541). คู่มือการดำเนินงานในคลินิกคลายเครียด. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
18. ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. (2545ก). การให้คำปรึกษาเรียนรู้-ครูทำได้. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
19. ประยุกต์ เสรีเสถียร และ ดวงตา ไกรภัสสรพงษ์. (2539). คู่มือการให้บริการปรึกษาเรื่องโรคเอดส์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์เกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
20. ศูนย์พัฒนาวิชาการการปรึกษาเรื่องเอดส์ (บรรณาธิการ). (2541). ฝ่าวิกฤตชีวิตด้วยการให้การปรึกษา. เชียงใหม่ : ศูนย์พัฒนาวิชาการปรึกษาเรื่องเอดส์.
21. พระมหาสมคิด เสือเกะ. (2543). จริยธรรมในอาชีพโหราจารย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจริยศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.

An Investigation toward counseling behavior of fortune-tellers*

Soonthree Oratanasataporn**, Chirdsak Kowasint***
and Sudsabuy Chulakadabba****

Abstract

The objectives of this research were to study the counseling behavior of fortune-tellers and clients' opinion about fortune-tellers. A sample consisted of 10 fortune-tellers and 30 clients from 3 associations, the Astrological Association of Thailand Under The Patronage of Her Majesty The Queen, The Federation of Astrologers and Thai Traditional Medicine Association and The International Astrological Association. The qualitative approaches were used to collect and analyze data.

The study showed that most effective non-verbal counseling behaviors of fortune-tellers were welcome behavior, attending behavior, openness behavior and smooth termination. However, opening discussion, asking clients' need behavior, using counseling technique and privacy were low in proficiency. In addition, most clients were satisfied with the service.

The study recommends that fortune-tellers should promote general psychology, observation and evaluating mental condition of clients and train fortune-tellers about counseling by emphasizing on behaviors that have importance such as creating good relationship, two-way communication, using counseling techniques and behavior that showed attention of SOLER rules that behaviors integrate with fortune-tellers astrological knowledge for helping clients.

Key words : Fortune-teller, Astrologer, Counseling behavior

* The Graduate thesis scholarship from Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University

** M.Sc. (Clinical Psychology) Thesis Graduate studies Mahidol University

*** Thesis Advisors, Ed.D. (Research and Curriculum development)

**** Thesis Advisors, M.D., Dip. (Psychiatry)



Introduction

Everyday, people usually contract with problems or obstacles both directly and indirectly, these effected them to have stress, anxiety or unhappiness. If they learn and adapt it to balance rapidly, they will be happy. However, sometime it is on the weak state, problems or obstacles harden to solve. One method that to help them confront with the problems and find solution is looking for the mental support sources. Each person has a different choice. Somebody requests intimates for helping and some goes to medical and public health system for adaptation, treatment and protection mental health problems by primary service which calls counseling.¹ The research of Kasikomthai Research Center Company Limited² studied on December 2001 with 1,132 sample units that were distributed by sex and occupation. The results showed that 80% of sample have ever depended on fortune-tellers, 43.2% depended on when they had problem, 80.8% used fortune-tellers' service because they wanted to reduce anxiety. Moreover, the result of survey in 1997 and 2001 found almost 50% of Bangkok people relaxed from others problems after counseling with fortune-tellers and 56.7% would depend on the recommend of fortune-tellers. Just the same as study about mental status of people who use fortune-tellers' services in municipality of Khon Kaen³ that found the people ask for monk and fortune-tellers more than psychiatrist, and after counseling with fortune-tellers 87.5% relaxed, 70% reduced distress, 79% had more courage and hope. In addition, fortune-tellers help subject 64% to solve the problems.

Thai people select to consult with fortune-tellers more than an expert such as psychiatrist and psychologist when they have distress or doubt because most Thai people often have negative attitude on people who consult with a psychiatrist, psychologist or mental and public health persons that they are mad or have mental disorder.^{4,5} Whereas, going to

consult with fortune-tellers is normal event in Thai society. Thus, fortune-tellers are the groups of people who can contact with Thai people easily. As above researches that found many people went to consult with fortune-tellers because they wanted to reduce stress. Furthermore, almost 50% of sample will use fortune-tellers' service in the future. Consequently, something that fortune-tellers do may help to reduce Thai people stress. When we regard to fortune-tellers' works, find their works that they pay attention to people's problem; they work as a consultant, and they encourage to people who come to receive services.^{3,6-8} Fortune-tellers help people to relieve distress and had more courage like counselors. For this reason, they should be an important mental network if they receive promotion about counseling or to learn about mental health correctly. Because, integration of astrology and psychology, Astropsychiatry or Astropsychology, can connect to people who have mental problems easily that don't have involved social bias. People can refer to seeing their future, instead of going to consult about mental problems. Furthermore, Astropsychiatry or Astropsychology would helps to clarify about client quickly, such as profile, personality, emotion, mental status and their problems and this is the method that psychological leader, Carl Gustav Jung, used for helping his clients. In addition reference or projection to destiny is a tool relieving clients' distress to have more courage and hope.⁹⁻¹⁰ As seen on the research of Lillqvist, et al.¹¹ about astrological beliefs as a strategy for self-verification and coping with negative life events, found that astrology helps the students coping with acutely stressful situation. So, if the fortune-tellers is trained about counseling and integrate with their astrological knowledge, they will help many people. However, before training the fortune-tellers, we should try to understand their potentials. Accordingly, I am interested in studying about counseling behavior of fortune-tellers both non-verbal behavior, verbal

behavior and content which the fortune-tellers advise to clients and study clients' opinions about fortune-tellers both fortune-tellers' qualification and clients' satisfaction by using knowledges about counseling psychology in this study. The results from this study are basic data for person or team works that relate to mental health protection and promotion in order to train and develop fortune-tellers as a quality mental health network in the future.

Objective

1. To study counseling behavior of fortune-tellers in subject
 - non-verbal behaviors
 - verbal behaviors
 - contents which fortune-tellers advise to clients
2. To study clients' opinions about fortune-tellers in subject
 - Fortune-tellers' qualification
 - clients' satisfaction after using service from fortune-teller

Materials and Methods

The sample groups in this research were the fortune-tellers and clients who went to consult with fortune-tellers of three associations.

1. The fortune-tellers of three associations were selected by Quota Method and got six fortune-tellers from The Astrological Association of Thailand Under The Patronage of Her Majesty The Queen, two from The Federation of Astrologers and Thai Traditional Medicine Association and two from The International Astrological Association. The total of a sample group was 10 persons.
2. The clients' sample were selected by Snow Ball Sampling which one fortune-teller would get three clients and got eighteen clients from The Astrological Association of Thailand Under The Patronage of Her Majesty The Queen, six from The

Federation of Astrologers and Thai Traditional Medicine Association and six from The International Astrological Association. The total of a sample groups was 30 persons.

The study tools includes Observation Form and Constructive Interview Form.

1. Observation Form consisted of 3 parts as follows;

Part 1 : Environmental Observation Form

Part 2 : Client Observation Form

Part 3 : Non-verbal behavior Observation Form

2. Constructive Interview Form

2.1 The fortune-tellers Constructive Interview Form consisted of 2 parts

Part 1 : Personal data

Part 2 : Content which the fortune-tellers advise to clients data

2.2 The Clients Constructive Interview Form consisted of 4 parts

Part 1 : Personal data

Part 2 : Counseling behavior of fortune-tellers data

Part 3 : Content which the fortune-tellers advise to clients data

Part 4 : Clients' opinion about fortune-tellers data

Result and Discussion

Most fortune-tellers' behavior that similar to counseling behavior were non-verbal behavior. They giving clients a chance to talk, ask or relieve their feeling such as nodding, eye contact and leaning forward that showed intention and attention of counseling.¹²⁻¹⁴ They had good relationship creating such as smiling, eye contact, using hands inviting clients to sit down and smooth termination that were good communication skills. Just the same as most clients' opinion that they thought fortune-tellers had good communication skills and had astrological and

prediction knowledge. Most of clients (29 persons) were satisfied after getting service in various aspects respectively such as having satisfaction about solving problem method and plan for future, having encourage, being pleasure and relieving anxiety, satisfaction fortune-tellers' personality, satisfaction to relieve their problem, paying inexpensive cost and satisfaction that fortune-tellers could predict closely to present event. Similar to the study interaction between professional fortune-tellers and others the clients were pleasure, hopeful and had encouraged after service. In addition the study about fortune-tellers and client's way of life¹⁵ villagers had basic beliefs that fortune-tellers could know about past, present and future including had good advice. Besides the study showed fortune-tellers' personalities and the service rate were important factors in choosing fortune-tellers.

However, fortune-tellers had a few verbal behaviors that similar to counseling behavior. They started to talk about general stories with 10 clients, including the places hadn't enough privacy. Thus, the results showed only six clients relieved anxiety, seriousness, distress, sadness or hesitation. The level of privacy would be increased if clients felt that the chance other heard their conversations were reduced.¹⁶ The starting to talk about general stories helped to adjust excitement and caused relaxing.¹⁷⁻¹⁸ Behavior of asking clients' needs found fortune-tellers that expressed in a few of clients. This behavior helped getting information about clients and more understand.^{12,19-20} But most of fortune-tellers asked only basic information to predict such as birth date, birth time which wasn't asking by counseling methods. One client told that the prediction was ambiguous and fortune-tellers gave advice in unavoidable things. Thus fortune-tellers should ask client' needs for more getting information. Fortune-tellers told confidentiality to only one client. Although, most clients accepted that fortune-tellers have ethics to keep private data of clients like to the study of fortune-tellers' ethics.²¹

But when the fortune-tellers told client directly that they keep their secret would help the client to have confidence to relieve their feeling and trust fortune-tellers.

Twenty one clients reposed seven fortune-tellers to decide by themselves as counselors' rule in counseling.¹⁷⁻¹⁸ The suggestions were not focus on clients' problems. Encouragement, paraphrasing, reflection of feeling and clarifying have a few use because they aimed to predict more than aware of clients' mental health, It was the role of fortune-tellers more than counselors. If fortune-tellers got knowledge and trained in counseling, they could use appropriately techniques to understanding clients and clients would more understand themselves and their problems through reinforced the clients to be hopeful.

The study of investigation counseling behaviors of fortune-tellers found that fortune-tellers' behaviors about non-verbal behavior, verbal behavior and contents that fortune-tellers advised clients, including fortune-tellers' qualifications were similar to methods and qualification of counseling. Although fortune-teller's behaviors and the events occurred during service wouldn't have deep methods, theories and knowledge of counseling and didn't have objective to help clients searching problems and survey thought, emotion, feeling and behaviors by using clients' abilities and potential like counseling methods, those counseling behavior of fortune-tellers should have goal to make best prediction without breaking ethics. However, the condition that fortune-tellers had some behaviors similar to counseling behavior helped some clients' minds. As research found that after service, most clients had better countenance and the interview of clients showed relieving problems, having encourage, being pleasure and relieving anxiety were reason that caused clients satisfied fortune-tellers' service. These satisfactions reflected mental condition of clients that they wanted encouragement, relieving problems and anxiety and

trend to solve problem. These could respond clients by fortune-tellers. If fortune-tellers were trained additionally about psychological knowledge such as general psychology, counseling and practice of using basic counseling techniques, the researcher thought fortune-tellers would able to response mental condition of clients more and more.

Conclusion

The purposes of this research were to study the counseling behavior of fortune-tellers and clients' opinion about fortune-tellers. A sample consisted of 10 fortune-tellers and 30 clients from 3 associations, the Astrological Association of Thailand Under The Patronage of Her Majesty The Queen, The Federation of Astrologers and Thai Traditional Medicine Association and The International Astrological Association. The qualitative approaches were used to collect and analyze data. The results found. Most fortune-tellers' behavior that similar to counseling behavior were non-verbal behavior. They had good relationship, giving clients a chance to talk, ask or relieve their feeling and smooth termination. Encouragement, paraphrasing, reflection of feeling and clarifying have a few use because they aimed to predict more than aware of clients' mental health, It was the role of fortune-tellers more than counselors. However, most of clients were satisfied after getting service in various aspects respectively such as having satisfaction about solving problem method and plan for future, having encourage, being pleasure and relieving anxiety, satisfaction fortune-tellers' personality, satisfaction to relieve their problem, paying inexpensive cost and satisfaction that fortune-tellers could predict closely to present event. Thus, fortune-tellers should promote general psychology, observation and evaluating mental condition of clients and train fortune-tellers about counseling by emphasizing on behaviors that have importance to integrate with fortune-tellers astrological knowledge for helping clients.

Acknowledgements

I would like to express my sincere gratitude and deep appreciation to Assoc. Prof. Chirdsak Kowasint my major advisor, Assoc. Prof. Sudsabuy Chuladabba my co-advisor and Asst. Prof. Surin Ronakiat, external examiner of the thesis defense. They gave extensive support, valuable advice and supervision for improvement of this thesis.

I would like to thank Miss Soisuda Imaroonrak, Miss Kwaunpanomporn Thummathai, Mrs. Sakaorat Puangladda for kindness, encouragement, suggestion, to validate interview form and observation form of research.

The grateful is also extend to the presidents and the fortune-tellers of the Astrological Association of Thailand Under The Patronage of Her Majesty The Queen, The Federation of Astrologers and Thai Traditional Medicine Association and The International Astrological Association for kindness providing the facilities in process of data collecting and suggestions.

Furthermore, I am particularly indebted to the Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, Thailand for the thesis scholarship.

References

1. อากาจันทร์สกุล. (2535). ทฤษฎีและวิธีการให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : ภาคจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
2. คนกรุงเทพฯกับหมอดู ธุรกิจ 1,000 ล้านบาท. (24-30 ธันวาคม 2544). มติชนสุดสัปดาห์, 91.
3. อุดม เพชรสังหาร, สกฤตต์ จารุสันติกุล, ปรีชา สุวัจนบุตร, มณฑา จันโทริ, วันดี เนตรไสว และ จันทนา มาศชนพันธ์. (2541). ภาวะสุขภาพจิตของผู้ใช้บริการหมอดูในเขตเทศบาลเมืองขอนแก่น. วารสารกรมสุขภาพจิต, 5(2), 57-72.
4. ภาณุวัฒน์ พันธุ์วิชาติกุล. (ม.ป.ป.). หมอดู ดูหมอดูอย่างไร. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บ้านทอคำ.



5. สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล. (2547). โหราศาสตร์ : ศาสตร์หรือความมั่งงาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บ้านทอคำ.
6. บัณฑิต ศรีไพศาล, อัจฉรา จรัสสิงห์ และ เนตรชนก บัวเล็ก. (2541). การสำรวจภาวะสุขภาพจิตของประชาชนในภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ. วารสารกรมสุขภาพจิต, 5(1), 1-14.
7. ภิญโญ พงศ์เจริญ. (2543). บทบาทของโหราในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม), สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
8. ยอดดา มณฑะธรรมณี. (2538). หมอดู: ทางเลือกสำหรับความมั่นคงทางจิตใจ. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต (มานุษยวิทยาประยุกต์), มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
9. เจริญ วัฒนสุชาติ. (2537). โหราจิตเวช. วารสารโรงพยาบาลศรีธัญญา, 2(3), 5-13.
10. Jannssen, C. D. (1999). Archetypal Psychology : Jungian Psychology and astrology. [CD-ROM]. Available : UMI ProQuest Digital Dissertation. [2004, April 23]
11. Lillqvist, Outi, Lindeman & Marjaana (1998). Belief in Astrology as a strategy for self-verification and coping with Negative Life-Events. [CD-ROM], 3(3), 202-208. Available : Ovid Medline (R) : Accession Number 00061280-199809000-00003 [2004, Feb 27]
12. ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. (2545ข). ทักษะให้คำปรึกษา (1). กรุงเทพฯ : อรุณสภานพการ.
13. สุรินทร์ วัฒนเกียรติ. (2538). ทักษะและกระบวนการให้การปรึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
14. Egan, G. (1990). The Skilled Helper A Systematic Approach to Effective Helping. U.S.A. : Brocks/Cole Publishing Company.
15. วชิราภรณ์ สัตยากุล. (2541). หมอดูแผ่นผ้ากั้ววิถีชีวิตของผู้ใช้บริการจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาไทยคดีศึกษา (กลุ่มมนุษยศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
16. Richmond, V. P., McCroskey, J. C. & Payne, S. K. (1991). Nonverbal Behavior in Interpersonal Relations. U.S.A. : Prentice-Hall.
17. กรมสุขภาพจิต. (2541). คู่มือการดำเนินงานในคลินิกคลายเครียด. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
18. ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ. (2545ก). การให้คำปรึกษาเรียนรู้-ครูทำได้. กรุงเทพฯ : อรุณสภานพการ.
19. ประยุกต์ เสรีเสถียร และ ดวงตา ไกรภัสสรพงษ์. (2539). คู่มือการให้บริการปรึกษาเรื่องโรคเอดส์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์เกษตรกรแห่งประเทศไทย จำกัด.
20. ศูนย์พัฒนาวิชาการการปรึกษาเรื่องเอดส์ (บรรณาธิการ). (2541). ฝ่าวิกฤตชีวิตด้วยการให้การปรึกษา. เชียงใหม่ : ศูนย์พัฒนาวิชาการปรึกษาเรื่องเอดส์.
21. พระมหาสมคิด เสือเกาะ. (2543). จริยธรรมในอาชีพโหราจารย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจริยศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.